

Bölüm 14

OTOPSI İŞLEMİNDE ÖRNEK ALMA UYGULAMALARI

Mucahit ORUÇ¹

Gözle bakmak anlamına gelen Otopsi, suçun ortaya çıkarılması, suçluların tespiti, şüpheli olgularda kesin ölüm sebebinin belirlenmesi amacıyla yapılabildiği gibi eğitim amaçlı, tanı konulamayan ölümü açıklayacak tıbbi rahatsızlık veya birden çok komorbid hastalığı bulunanlarda ölümün mekanizmasının açıklaması amacıyla da yapılabilir.

Adli bir vakada kesin ölüm sebebi belirlenirken; olay öyküsü, olay yeri inceleme bulguları, cesedin dış ve iç muayenesi, alınan laboratuvar örneklerin sonucuyla beraber olay örgüsüne uygunluğu muhakeme edilerek yapılır. Olayların oluş şeklindeki farklılıklar (yüksekten düşme, ani ölüm, trafik kazası, ölü doğum...vb.) otopsi örneklemelerinde de farklılıklara neden olabilir. Bu örnekler muayene ile belirlenememiş olan ölüm nedenini bulma veya var olan bulguları destekleme amaçlı fayda sağlamaktadır. Bu nedenle otopside alınan örneklerin adli olayların aydınlatılmasındaki önemi azımsanmayacak kadar büyüktür.

Getirilen ceset detaylı bir ölü muayenesi için masaya alındıktan sonra üzerindeki kıyafetler, üzerinden çıkan belge, para ve kişisel eşyaları not edilir ve elbiseleri lüzumu halinde yeniden incelenmek üzere uygun şekilde muhafaza edilir. Tıbbi kimliklendirme amacıyla yaşı, boyu, cinsiyeti, erkekse sünnetli olup olmadığı, saç-sakal durumu, varsa dövmesinin yeri ve şekli, doğumsal lekelenmeleri ve nevüsleri tarif edilerek not alınır. İç muayene esnasında cesetten histopatoloji, toksikoloji ve mikrobiyoloji (ve gerekli görülen diğer genetik falan) laboratuvarlarınca incelenmek üzere birçok doku ve vücut sıvısından örnekler elde edilir.

¹ İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı

KAYNAKLAR

1. Soysal Z, Eke SM, Çağdır AS - Adli Otopsi, Cilt 1-2, İstanbul Üniversitesi Basımevi ve Film Merkezi, İstanbul -1999; 473-499.
2. Celbiş O. Otopsi Sırasında Alınması Gereken Örnekler, Turaz Akademi 2018 Adli Billimler, Akademisyen Kitap Evi, Ankara, 2018. Syf:247-254.
3. Vural N. Toksikoloji Laboratuvar Kitabı. Ankara: Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Yayınları; 2000.
4. İritiş SB. Toksikolojik Maruziyetlerin Adli ve Sosyal Boyutu. Turaz Akademi 2018 Adli Bilimler. Akademisyen Kitapevi Ankara, 2018. Syf:329-334 >
5. King LS, Meehan MC. A history of the autopsy. A review. Am j Pathol, 1973; 73(2):514-44.
6. Alper B, Azmak D, Çekin N, Gülmen M K, Koç S, Salaçin S, Türk Tabipler Birliği – Adli Tıp Ders Notları, Bölüm VI, VII, IX
7. Saukko P, Knight P -- Knight's Forensic Pathology Fourth Edition, CRC Press Taylor & Francis Group, Miami - 2016; 567-577.
8. O'Neill YV. Innocent III and the evolution of anatomy. MedHist, 1976;20(4):429-33.
9. Tz'uS. The washing away of wrongs. In: Sivin N (ed). Science, Medicine, and Technology in East Asia, Vol. 1. Ann Arbor: The University of Michigan Center for Chinese Studies, 1981, p. 181.
10. Scottish Government, Crown Office Procurator Fiscal Service, and the Royal College of Pathologists, Code of Practice and Performance Standards for Forensic Pathologists Dealing with Suspicious Deaths in Scotland. Edinburgh: Scottish Government, 2007, p. 27.
11. Hepler BR, and Isenschmid DS, Specimen Selection, Collection, Preservation and Security.ed. Karch SB, 1st ed. Postmortem Toxicology of Abused Drug Berkeley: Taylor and Francis Group, 2008, p.19-25
12. Drummer OH. Post-mortem toxicology, Forensic Sci Int 2007;165:199- 203
13. Poklis A. Analytic/Forensic Toxicology. Ed. Curtis D. 7 th ed. Klaassen Casarett and Doull's Toxicology: The Basic Science of Poisons. Kansas. The McGraw-Hill Companies, 2008, p.1237-1255
14. Jones GR. Postmortem Toxicology, ed. Sue Jickells, Adam Negrusz 1 st ed. Clarke's Analytical Forensic Toxicology. London; Pharmaceutical Press 2008, p. 190-217
15. Recommendations on Sample Collection for Systematic Toxicological Analysis. TIAFT Sample Collection Guidelines. Erişim: <http://www.tiaft.org/data/uploads/documents/tiaft-sta-recommendations-on-sample-collection.pdf> (accessed: 11.06.2017)
16. Hepler BR, and DS Isenschmid. Collection, Preservation, and Security. ed. Karch SB, 1st ed. Drug Abuse Handbook. Boca Raton: CRC Press, 1998, p.885
17. Dalpe-Scott M, Degouffe M, D Garbutt, and M Drost, A comparison of drug concentrations in postmortem cardiac and peripheral blood in 320 cases, Can. Soc. Forensic Sci. J. 1995; 28; 113-121.

18. Prouty RW, and Anderson WH. The forensic implications of site and temporal influences on post-mortem blood-drug concentrations, *J. Forensic Sci.* 1990; 35:243—270.
19. Jones GR, and Pounder DJ. Site dependence of drug concentrations in post mortem blood: a case study, *J. Anal. Toxicol.* 1987;11: 186-190.
20. Pounder DJ, Owen V, and Çuigley C. Postmortem changes in blood amitriptyline concentration, *Am. J. Forensic Med. Pathol.* 1994;15: 224-230.
21. Gerostamoulos J, and Drummer OH. Postmortem redistribution of morphine and its metabolites, *J. Forensic Sci.* 2000;45: 843-845.
22. Nordgren HK., Holmgren P, Liljeberg P, Eriksson N, and Beck O, Application of Direct Urine LC-MS-MS Analysis for Screening of Novel Substances in Drug Abusers. | *Anal. Toxicol.* 2005;29:234-239 in
23. Kozak M, and Natta KV. Forensic Screening for Drugs in Urine Using High resolution MS/MS Spectra and Simplified High-Performance Screening Software Application Note, 2014. Available from: <https://tools.thermofisher.com/content/sfs/brochures/AN64286-EN.pdf>
24. Cao Z, Kaleta E, and Wang P. Simultaneous Quantitation of 78 Drugs and Metabolites in Urine with a Dilute-And-Shoot LC—MS-MS Assay *J. Anal Toxicol.* 2015;39: 335-346
25. Dresen S, Blake D, Taylor A, and Williams K. Identification and Quantitation of Designer Drugs in Urine by LC-MS/MS. Available from: https://sciencemag.com/Documents/Applications/RUO-MKT-02-1407-A_technote_designer_drug.pdf
26. Skopp G. Preanalytic aspects in postmortem toxicology . *Forensic Sci Int* 2004;142: 75-100
27. Drummer OH, and Gerostamoulos J. Postmortem drug analysis: analytical and toxicological aspects. *Ther Drug Monit.* 2002;24:199-209.
28. Dinis-Oliveira RJ. et al, Collection of biological samples in forensic toxicology *Toxicology Mechanisms and Methods*, 2010;20-7:363-414
29. Jenkins AJ, and Lavins ES. 6-Acetylmorphine detection in postmortem cerebrospinal fluid, *J. Anal. Toxicol.* 1998;22: 173-5.
30. Pounder DJ, Adams E, and Fuke C, et al. Site to site variability of postmortem drug concentrations in liver and lung. *J Forensic Sci* 1996;41:927-32.
31. Pounder DJ, Fuke C, Cox DE, et al. Postmortem diffusion of drugs from gastric residue: an experimental study. *Am J Forensic Med Pathol* 1996;17: 1-7.
32. Kintz P. Value of hair analysis in postmortem toxicology. *Forensic Sci. Int.* 2004;142:127-134.
33. <http://www.atk.gov.tr/kimya-ihtisas-dairesi.html> Erişim Tarihi: 10.12.2020